

Inna Avramenko

Liga arabských států

Anotace

Příspěvek je pojat jako krátký popis mezinárodní organizace v rámci arabského světa. Nakolik se nejedná po organizační stránce o konkurenta integračních struktur v Evropě, je třeba brát tuto platformu velmi vážně – jako katalyzátor nebo tlumicí faktor mnoha vypjatých konfliktů

Klíčová slova

Liga arabských států, instituce, organizace, uspořádání.

Abstract

The paper is conceived as a short description of an international organization within the Arab world. As far as the organizational aspect of a competitor of integrative structures in Europe is concerned, this platform must be taken seriously – as a catalyst or damping factor in many devastating conflicts.

Keywords

League of Arab States, institutions, organization, organization.

Vznik a složení ligy arabských států

Liga arabských států, též Arabská liga, je regionální organizací arabských států. Vznikla podepsáním Paktu Ligy arabských států v březnu 1945 v Káhiře sedmi arabskými státy (Egypt, Irák, Jemen, Jordánsko, Libanon, Saúdská Arábie, Sýrie). Sídlem organizace byla do roku 1979 Káhira, později Tunis, následně opět Káhira.

Roku 1979 bylo pozastaveno členství Egyptu z důvodu uzavření mírových smluv s Izraelem, roku 1987 bylo členství Egypta obnoveno.¹ Od té doby 16 dalších států vstoupily do organizace, a jedné z nich, Libyi bylo členství pozastaveno začátkem roku 2011 kvůli krvavému potlačování protivládních protestů. Liga dokonce požádala Radu bezpečnosti Organizace spojených národů o ochranu libyjského obyvatelstva před jednotkami Muammara Kaddáfího. Rada později rezoluci umožnila leteckou operaci některých členských států Severoatlantické aliance a již v červenci stejného roku Libyi bylo vráceno členství.

Vzhledem k nedávnému povstání v Sýrii a tamní brutální způsob jednání s politickými oponenty přiměl Ligu arabských států pozastavit členství tohoto státu a nyní Liga má 21 členů. Jsou to: Alžírsko, Bahrajn, Komory, Džibutsko, Egypt, Irák, Jordánsko, Kuvajt, Libanon, Libye, Mauritánie, Maroko, Omán, Palestina, Katar, Saúdská Arábie, Somálsko, Súdán, Tunisko, Spojené arabské emiráty, Jemen.²

Ilustrace: Členská základna Ligy arabských států.³

¹ League of Arab States. <http://www.lasportal.org/Pages/Welcome.aspx>

Liga arabských států. BABYLON. 2007. <http://www.babylon90.com/liga-arabskych-statu.html>

² League of Arab States. <http://www.arableagueonline.org/hello-world/>

³ The Arab World. ThingLink. <https://www.thinglink.com/scene/846274528966344704>

Struktura a řízení

Nejvyšším stálým orgánem Ligy je Rada složená ze zástupců členských států. Pod ní spadá celkem 16 výborů, v nichž jsou zastoupeny všechny členské státy. Hospodářská rada a sociální rada, která funguje od roku 1990, je složená z ministrů financí členských států.

Dalšími orgány jsou Rada společné obrany, Poradní výbor a generální sekretariát v čele s generálním tajemníkem.⁴

Rada Ligy

Rada Ligy má obecné zasedání dvakrát ročně. Na žádost dvou členů, může se též konat mimořádné zasedání, kdykoliv to okolnosti vyžadují. Rada řídí a koordinuje činnosti Ligy, dohlíží, aby dohody prošly všemi členskými státy, a jmenuje generálního tajemníka. Generální tajemník je výkonným orgánem Ligy arabských států. Egypťan Nabil El Araby zaujima tento post od května 2011. Generální tajemník je volen na pětileté období dvoutřetinovou většinou v Radě. Každý členský stát má jeden hlas v Radě Ligy, zatímco Rozhodnutí Rady jsou závazná pouze pro ty státy, které pro ně hlasovaly.

Rada společné obrany

Rada společné obrany byla zřízena po podpisu smlouvy o vzájemné obraně a hospodářské spolupráci v roce 1950. Je složena z ministrů zahraničních věcí a obrany ze všech členských států.⁵

Hospodářská a sociální rada

Hospodářská a sociální rada byla zřízena k nahrazení hospodářské rady. Jejím úkolem je stanovení cílů a podpora prostředků pro hospodářský a sociální rozvoj arabského světa. Také koordinuje činnost specializovaných agentur, které byly zřízeny v rámci Ligy arabských států.

Mezi nejdůležitější z nich jsou: Arabský fond pro hospodářský a sociální rozvoj, Arabský fond pro pomoc v arabských a afrických zemích, Arabský měnový fond, Arabská organizace pro zemědělský rozvoj, Centrum pro rozvoj průmyslu v Arabských státech, Arabská Banka pro hospodářský rozvoj v Africe, Arabská Rada pro civilní letectví, Arabská poštovní unie, Arabská telekomunikační unie a Rada pro arabskou jednotu.⁶

⁴ Liga arabských států. Novinky.cz. <http://tema.novinky.cz/liga-arabskych-statu>

⁵ Corinth Model Arab League 2012. ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ, 19. X. 2012
<http://diethnes-dikaio.blogspot.cz/2012/10/corinthmal.html>

⁶ Specialized Agencies. League of Arab States Mission in Washington D. C.
<http://arableague.weebly.com/specialized-agencies.html>

Arab League Fast Facts. CNN, 26. III. 2017.

<http://edition.cnn.com/2013/07/30/world/meast/arab-league-fast-facts/index.html>

Výbory

Výbory se dělí do tří různých kategorií:

- „Dočasné“ výbory zřízené hlavními orgány ligy. Takto, na každém generálním zasedání Rada ustanoví Zahraniční výbor, Hospodářský výbor, Sociální výbor, atd. Doba životnosti těchto výborů je spojena s časovým harmonogramem zasedání;
- "Účelové" výbory, odpovědné za provádění konkrétních úkolů. Jsou rozpuštěna, když jejich pověření bylo provedeno;
- "Trvalé výbory" hrají klíčovou roli v působení ligy. Zajímají se problémy v rámci jejich pravomocí a předkládají své návrhy Radě Ligy ke schválení. Existují trvalé výbory pro politické záležitosti, sociální otázky, zdraví, kulturu, hospodářství, informace, finance a správu.⁷

Generální sekretariát

Generální sekretariát je instituce Ligy arabských států odpovědná za realizaci rozhodnutí přijatých Radou Ligy. V jeho čele stojí generální tajemník ve spolupráci z několika asistenty a zaměstnanci, z nichž někteří jsou trvalé, a některé dočasné. Generální tajemník může být volen dvou třetinou členů, ačkoli v praxi vždycky byl jmenován jednomyslným rozhodnutím. Jmenování je na dobu pěti let. Má klíčovou roli, neboť je to on, kdo zastupuje arabský svět na mezinárodní úrovni.

Správa

Liga arabských států je založena na principech, které podporují a propagují jednotný arabský nacionalismus a společné postoje mezi arabskými státy týkající se různých problémů. Charta Ligy arabských států vyslovuje zásadu arabské vlasti na respektování suverenity jednotlivých členských států. Vnitřní předpisy Rady Ligy a výborů byly dohodnuty v říjnu 1951. Od té doby, správa Ligy arabských států byla založena na dualitě nadnárodních institucí a svrchovanosti členských států. Zachování individuální suverenity je odvozeno hlavně z přirozené preference vládnoucí elity udržet svou moc a nezávislost v rozhodování. Navíc, strach bohatších, že budou muset se dělit s chudšími o své bohatství ve jménu arabského nacionalismu anebo vliv vnějších sil, které by mohly odmítat arabskou jednotu jsou vnímány jako překážky směrem k hlubšímu začlenění Ligy.⁸

Cíle a zájmy Ligy

Stejně tak, jako každá jiná podobná organizace ve světě, má i Liga arabských států za cíl starat se o ekonomické, politické, kulturní, národnostní a náboženské zájmy jejich členů. Arabská liga aktivně pomáhá arabskému světu stoupat vzhůru ekonomickým a kulturním žebříčkem, a zároveň nalézt východiska k vyřešení konfliktů jak v rámci ligy tak i mimo ni.

⁷ League of Arab States. Encyclopedia.com. http://www.encyclopedia.com/topic/League_of_Arab_States.aspx

⁸ Liga arabských států chce mít ze vzdušného prostoru nad Gazou bezletovou zónu. Židovský tiskový a informační servis, 11. IV. 2011.

<http://www.ztis.cz/rubrika/blizky-vychod/clanek/liga-arabskych-statu-chce-mit-ze-vzdusneho-prostor>

Podle hlavního dokumentu Ligy arabských států, Charty Ligy arabských států, hlavním cílem organizace je "posílení vztahů mezi členskými zeměmi, koordinaci jejich politik s cílem dosáhnout spolupráce mezi nimi a zabezpečit jejich nezávislost a suverenitu; všeobecně se stara o záležitosti a zájmy arabských zemí."⁹ Tyto záležitosti a zájmy zahrnují všechny důležité ekonomické problémy, včetně financí, obchodu, podnikání, měny, a tak dále. Patří sem také sociální, kulturní, zdravotní a dopravní záležitosti, komunikace, cestovní otázky víza, státní příslušnosti, pasů, a podobné.

Prostřednictvím různých činností, kampaní a pomocí pokročilých technologií, Arabská liga projevila zájem o řešení problémů dnešního dne, jako je povzbuzování a podpora mladých talentů, podpora žen v jejich boji za rovnost, zlepšení péče o dítě a tak dále. Také se snaží řešit desítky let staré problémy, jako je konflikt mezi Palestinou a Izraelem. Liga je velmi aktivní při vypracovávání řešení, která by znamenala konec války mezi Izraelem a okolních muslimských zemí. Organizace se snaží vyřešit urgentní problémy mezi arabskými zeměmi, a zlepšit celkovou image muslimských národů v dnešním světě.

Současná situace a rozvoj

Kde je však Arabská liga nyní, jaké je její postavení ve světové ekonomice a kam směřuje? Z bývalé významné křižovatky obchodních cest, která měla v minulosti mnohem liberálnější definovanou obchodní politiku než leckteré země na severu, se změnila v region, jehož hlavní prioritou jsou nerostné suroviny a jehož jednostranně orientované ekonomiky trpí nespočetnými hospodářskými problémy.

Změnila se na region, který je nejen zdrojem levné a poměrně kvalifikované pracovní síly a cílem zahraničních turistů, ale také na nesvobodný region plný politických režimů, které ve větší či menší míře omezují lidská práva arabských populací. Je to region, odkud proudí do Evropy nelegální migranti, myšlenky radikálního islamismu, ale i terorismus.

Opravdu se Arabská liga z důležitého objektu zájmu změnila jen na oblast plnou problémů a bez jakékoli naděje na změnu? Naopak, potenciál existuje, jen zatím zůstává nevyužit. Přitom je její rozvoj reálný jak uvnitř jednotlivých ekonomik, tak v jejich vztahu k vnějšímu prostředí. Nicméně všechny státy Arabské ligy se dosud nenaučily naplno těžit ze svých silných stránek, aby potlačily ty slabé. Cesta k dosažení vytýčených cílů a perspektiv rozvoje je tak pro ne více či méně dlouhá.

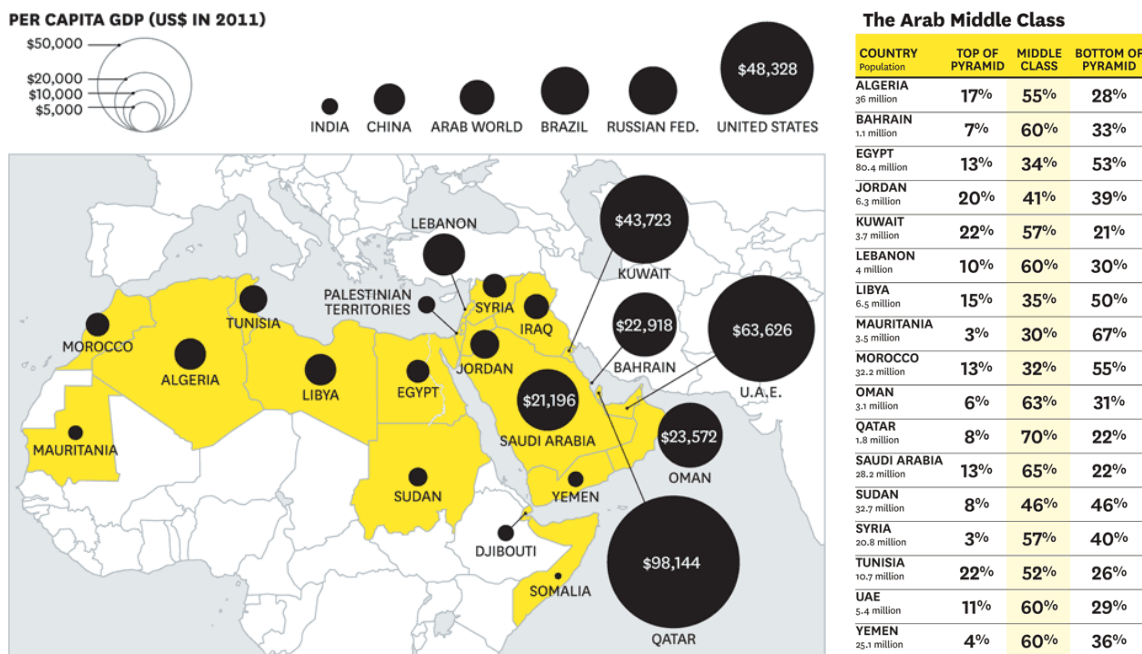
Díky pestrému historickému vývoji se z Arabské ligy stal kulturně bohatý region.

Ačkoliv ho západní svět často chápe jako jednotný arabský svět, ve skutečnosti neexistuje žádná jednotná arabská kultura. Všechny země, a to i v rámci Arabské ligy, jsou odlišné. Avšak navzdory odlišnostem a často i podstatným rozporům, pojí tyto země celá řada vazeb a společných rysů. Pověstná solidarita a pocit sounáležitosti, společné náboženství, kulturní

⁹ Council of the League of Arab States, Arab Charter on Human Rights, 15. IX. 1994.
University of Minnesota, Human Rights Library. <http://www1.umn.edu/humanrts/instreet/arabcharter.html>

zvyky, sociální vazby, ale i podobné problémy a zájmy, tak do budoucna představují výhodu. Schopnost arabských národů spojit se proti společnému nepříteli je velmi důležitou výhodou zejména v globálním prostředí, kde se především malé ekonomiky mohou jen obtížně prosadit.

Ilustrace: některé hospodářské ukazatele členských zemí Ligy.¹⁰

Jednou z možností, jak zlepšit socioekonomickou situaci v Arabské lize, by mohla být vnitřní transformace ekonomik. Pod vlivem arabského jara některé země svoje reformní snahy zintenzivňují, ale také rozšiřují na oblast politického života. Arabské jaro by se tak mohlo stát vhodnou příležitostí, jak vnitřní transformaci ekonomik provést a přiblížit se k vyspělým zemím.

Jako další varianta se nabízí posílení již existujících vazeb v rámci regionu, ale také mimo něj, zejména na tradičního partnera, Evropskou unii. Iniciativa Unie, která v posledních letech trpěla rozličnými blokacemi vyvolanými neshodami v rámci regionu, by také díky arabskému jaru mohla získat nový dech a oživit svoji aktivitu.¹¹

Posledním navrhovaným řešením problému Arabské ligy je orientace na nové subjekty z celé světové ekonomiky. Mezi nimi se již úspěšně prosazují Čínská lidová republika, Indie, Brazílie či země Perského zálivu. Zájem o rozvoj vzájemných vztahu však má také Ruská federace, Kanada, Austrálie a další světové mocnosti.

¹⁰ MAHAJAN, Vijay. Understanding the Arab Consumer. Harvard Business Review, May 2013. <https://hbr.org/2013/05/understanding-the-arab-consumer>

¹¹ Bundesminister Steinmeier begrüßt Beschluss der Arabischen Liga an der Nahost-Konferenz in Annapolis teilzunehmen. Auswärtiges Amt, 24. XI. 2007. <https://www.auswaertiges-amt.de/de/newsroom/071124-annapolis/222066>

Tabulka: Základní údaje o členských státech Ligy arabských států.¹²

Země	Datum přijetí	Hlavní Město	Rozloha (Km ²)	Počet Obyvatel	HDP (V milionech USD)	Měna	Úřední Jazyk
Alžírsko	16. srpna 1962	Alžír	2 381 741	34 994 937	251 100	Dinár	arabština
Bahrajn	11. září 1971	Manáma	750	1 214 705	29 710	Dinár	arabština
Džibutsko	4. září 1977	Džibúti	23 200	757 074	2 105	Frank	arabština, francouzština
Egypt	22. března 1945	Káhira	1 002 450	82 079 636	497 800	Libra	arabština
Irák	22. března 1945	Bagdád	438 317	30 399 572	113 400	Dinár	arabština, kurdština
Jemen	5. května 1945	San'á	527 968	24 133 492	63 400	Rial	arabština
Jordánsko	22. března 1945	Ammán	92 300	6 508 271	34 530	Dinár	arabština
Katar	11. září 1971	Dauhá	11 437	848 016	150 600	Rial	arabština
Komory	20. listopadu 1993	Moroni	2 235	794 683	800	Frank	arabština, francouzština
Kuvajt	20. července 1961	Kuvajt	18 000	2 595 628	136 500	Dinár	arabština
Libanon	22. března 1945	Bejrút	10 452	4 143 101	59 370	Lira	arabština, francouzština
Libye	28. března 1953	Tripolis	1 759 541	6 597 960	90 570	Dinár	arabština
Maroko	1. října 1958	Rabat	446 550	31 968 361	151 400	Dirham	arabština
Mauritánie	26. listopadu 1973	Nuakšott	1 030 700	3 281 634	6 655	Ukíjá	arabština
Omán	29. září 1971	Maskat	309 550	3 027 959	75 840	Rial	arabština
Palestinský Stát	9. září 1976	–	6 040	4 225 710	12 790	Šekel, Dinár	arabština
Saúdská Arábie	22. března 1945	Rijád	2 149 690	26 131 703	622 000	Rial	arabština
Somálsko	14. února 1974	Mogadišu	637 661	9 925 640	5 896	Šilink	somálština, arabština
Spojené Arabské Emiráty	6. prosince 1971	Abú Dhabí	83 600	5 148 664	246 800	Dirham	arabština
Súdán	19. ledna 1956	Chartúm	1 886 068	45 047 502	100 000	Libra	arabština, angličtina
Sýrie (Členství Pozastaveno)	22. března 1945	Damašek	185 180	22 517 750	107 400	Dinár	arabština
Tunisko	1. října 1958	Tunis	163 610	10 629 186	100 000	Dinár	arabština

¹² Arab League: Statistics. Global Edge. <https://globaledge.msu.edu/trade-blocs/arab-league/statistics>
Liga arabských států. Wikipedia.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Liga_arabsk%C3%BDch_st%C3%A1t%C5%AF

Demographics of the Arab League. Inter Planetary File System. <https://ipfs.io/ipfs/>

[QmXoypijzjW3WknFiJnKlWHCnL72vedxjQkDDP1mXWo6uco/wiki/Demographics_of_the_Arab_League.html](https://ipfs.io/ipfs/QmXoypijzjW3WknFiJnKlWHCnL72vedxjQkDDP1mXWo6uco/wiki/Demographics_of_the_Arab_League.html)